

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Jaanuar 1933

Nr. 3

V aastakäik

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja *P. Kochtiitsky*. Toimetuse liige *J. Elango*. Vastutav toimetaja *H. Roos*. Ilmub koolitöö kuudel, kuus numbrit õppeaastas. Maksab aastas — 50 s., üksiknumber 10 s. Toimetus ja talitus: Tallinna, Tatari 3. Telefon 458-52.

Möödunud karskuspäeval.

Teist korda kogunes õpetajaskond karskuskasvatusküsimusi arutama. Esimene õpetajate karskuspäev oli 28.—30. detsembril 1928. a. Sellest on möödunud neli aastat, kuna Karskuskasvatustoimkond E. Õp. Liidu juures on teotsenud ümmarguselt 4½ aastat. Õpetajate II karskuspäeva ülesanne oli teha hindav tagasisaade senisele tööle ja püstitada uusi sihte töö jätkamiseks.

Tehtud ülevaateist selgus karskuskasvatustöö üldine ja püsiv tõus koolides, kuigi erakorralised ajad on toonud palju raskusi. Esimesel karskuspäeval, kui põhjapaneval sel alal, seati kaugeulatustikke põhimõtteid tööks. Kool kodu kõrval tunnistati tähtsamaks teguriks karskuskasvatustöös, õpetaja-kasvataja isiklik karske elu hädavajalikuks eeskujuks. Seaduseandlus peab seda kasvatustööd toetama.

Nende põhimõtete kohaselt pöördi erilist tähelepanu lootusringide tööle koolides, lootusringi töökvava võeti laialdane enesekasvatustöö, töö viidi kokkuleppel kontakti E. N. P. R: koolikoondiste tööga. Lootusringide ja E. N. P. R. koolikoondiste koguarv ulatub käesoleval ajal ligi 50% koolide arvust. Lootusringide tööd juhitakse viiendat aastat ilmuva ajakirja „Lootusringi Juhi“ kaudu, peale selle otsese kirjavahetuse teel. Kolm aastat töötas E. Õ. L. juures karskusesekretär, kes korraldas selle aja jooksul 251 organisatsioonilist kohtadel; riigitoetuse kärpimisel tuli see koht 1931. a. sügisel likvideerida.

Samuti erilist tähelepanu on pöördud võistluskirjutuste läbiviimisele koolides. Hoogsalt on kasvanud osavõtjate arv sellest võistlusõpingust. Läänud aastal ulatus see ligi 7000 õpilaseni. Käesoleval aastal võiks oodata uut tõusu.

Peab aga märkima, et üldist edu koolide töös on takistanud õppejõudude koondamine.

Seaduseandluse alal koostati noorsoo

keeluseaduse kava, mis Riigikogu karskusrühma kaudu saadeti Riigikogule esitamiseks, kuid prof. P. Põllu surmaga ei saanud see käiku.

Läbirääkimistel ja otsustes hinnati senist töö suunda üksmeelselt ja soovitati töö jätkamist senistel alustel.

Lootusringide kui õpilaste enesearenduse ja karskuskasvatustöö vajadust põhjendas väga veenvalt mag. A. Elango. Ta näitas, kuidas algkooli keskmiste ja vanemate klasside õpilastel on vajadus ringides teotsemiseks, kui aga neid ringe ei juhitata kasvatajate poolt, siis tekivad õpilaste endi algatusel mitmesugused väikesemad rühmad, k a m b a d, kus tihti minnakse harilikult väga vildakat teed, eriti murdealiste seas. Väiteid põhjendati rohke uurimusmaterjaliga.

Tööst kohtadel kõnelesid kolm tegelikku ringijuhti. Nende ettekanded näitasid sama põhjalikult seda tegelikku edu ja huvi ringide töös, mida varem teoreetiliselt oli tabavalt põhjendatud. Sügava mulje lootusringide kasvatustööst jättis prl. L. Ranna ettekanne. J. Kraanfeldt näitas osale neist rohkeist töövõtteist lootusringes — ajakirjule ja kirjavahetusele —, mis toob kaasa niipalju elevust ja teadmuste rikastumist.

E. Rungi peatus üksikasjalikumalt lootusringide töövõtteil ja raskustel, mis kohtadel esile tulevad.

Kui esimene päev, mil käsitleti enam üldisi põhimõtteisi küsimusi, jättis mõnelgi pealiskaudsel vaatllemisel mulje, nagu ei oleks päev küllalt eesmärki saavutanud, siis teine päev kaotas täiel määral selle kahtluse. Oldi ühiselt kaasa kistud ja veendunud sellise kasvatustöö vajaduses, ammutati uut jõudu ja tahet jätkata tööd, mille kasvatustöö väärtuses kahelda ei saagi. Selgesti väljendati seda lahkudes, seades juba ülesandeid uueks kogunemiseks — kolmandaks õpetajate karskuspäevaks.

Õpilaskoondiste tegevusest

1931.—32. a. registreerimiskaardi andmeil.

Nagu eelmisel aastail, saatis E. Ö. L. Karskuskasvatustoimkond ka möödunud kevadel kõigile alg- ja täienduskoolidele registreerimiskaardi, et saada ülevaade õpilaste isetegevusest ja karskuskasvatustööst kohtadel ning tutvuda kohapealsete tegelaste soovidega.

Saadetud kaartidest tuli täidetult tagasi umbes 20%, seega ei saa avaldatav ülevaade olla kuigi täielik, kuid pildi tööst annab ta siiski.

Ankeedi täitnud 226 koolis oli lootusringe 142, N. P. R. koolikoondisi 26, liikmeid neis 168 organisatsioonis kokku 6193, seega keskmiselt 37 õpilast ringis. Peale nende töökavas ühinenud organisatsioonide teotses neis koolides veel teisi ringe: 1 karskus-sporidiring, 1 klassikoondis, 1 õpilasühing, 1 vabatoimikond, 1 loomakaitseühing, 7 kirjandusringi, 4 lugemisringi, 11 kooperatiivi. Noorkotkaid teotses neis koolides 17 organisatsiooni 168 liikmega.

Mitmest koolist, kus veel ringi ei ole, teatatakse kavatsusest ring ellu kutsuda lähemal ajal. Osas kooles, kus ringid puuduvad, kasustavad õpetajad võimalust tundides teiste ainetega seoses karskuskasvatust teostada.

Töö ringides oli mitmekülgne ja küllalt hoogus. Peale töökoosolekute ja koosolekute, mis üldised kõigile, võttis suur hulk kooles osa võistluskirjutusest ja mitmed sel aastal esmakordselt korraldatud huviohtude kavade koostamise võistlusest (viimastest tööst võttis üldse osa 7 kooli 11 õpilast). Rohkesti korraldati mitmesuguseid kogunemisi, peale emadepäeva ja I. kevadpühade: peo- ja huvi-õhtuid (28*), valguspildi-õhtuid (8), kõnekoosolekuid (4), kirjandusõhtuid (1), kirjanduskohtuid (1), vaidlusõhtuid (4), muinasjutude (1) ja oma koostatud jutukeste (1) ettekandeid, mängu-õhtuid (2), raadio-õhtuid (1), koosviibimisi vanematega (1), spordi-võimlemise harjutusi (7).

Telliti ajakirju ja kirjandust (2), korraldati mängu-laudu (6), teostati õpireise ja -matku (4), koguti kohalikke muistendeid ja vanavara (1), ilustati kooliruumi (1) ja -ümbrust (2), istutati puid (2), kaitsti ja toideti linde ja loomi (6), aidati nõrgemaid ja kehvemaid õpilasi (3), teosteti sisemise korra loomisega (1), tervis-

* Sulgudes märgitud ringide arv, kus ettevõtte toimus.

hoiuga jm. Kirjavahetust kodu- ja välismaa koolidega märgivad 12 ringi. Mitmesuguseist ettevõttest on loendatud: ajakirju — 27, seinajaakirju — 6, raamatukogu — 1, orkester — 1, ühistee — 2, loterii — 1, alkoholitajookide valmistamise kursus — 1. Endiste õpilastega kontaktis olekust teatab 1 ring.

Takistusena tööil märgitakse esikohal õpilaste noorust, kaugust koolist, halbu ruume ja suurt töörohkest koondamiste mõjul; siis veel — kodu ja ümbruse halba mõju. Üksikud koolid märgivad takistusena veel: haigust, ilmastikku, vaesust, ettevalmistatud õpetajate puudust, spordiriistade, valguspildiaparaadi ja kirjanduse puudust, õpilaste huvi puudust ja alkoholi kodus ja ümbruses.

Soovitakse: ringide töö sidumist koolitöoga, ametlikke karskustunde, minimaalse töökava avaldamist, tööjuhiste, instruksioonide ja instruktorite saatmist, kursusi, ühte ringi koolis, õpetajate eeskujude, kodude mõjustamist, endiste õpilaste koondamist. Võistluskirjutamist hinnatakse ja soovitakse selle jätkamist. Samuti soovitakse „Lootusringi Juhis“ ilmutamist, sisult õpilastele kohasemaks muutmist, võimlemis- ja plastiliste harjutuste avaldamist, lootusringlaste tööde avaldamist ja suuremat mahukust. Puudust tuntakse valguspiltidest ja aparaatidest ning soovitakse laenamisjaama asutamist (4). Tööjuhistest ja -materjalist nooremate klassidega töötamisel tuntakse eriti puudust ja soovitakse, et koolid, kus nooremate klasside töö areneb, kirjutaksid sellest tööst „Lootusringi Juhis“. Tahetakse näha senisest tihedamat kontakti lootusringide ja Toimkonna vahel. Üks kool sooviks juhiseid ja materjale vene keeles. (See kavatsus luhetus toetuse kärpimisel).

Avaldatakse head-meelt lootusringide kevadpäeva ja emadepäeva ühinemise puhul. Eristuv teistest on üks soov: „Soovitav oleks olnud ka teiste õpetajate koostöö, nii et oleks võimaldunud lootusringil pidu anda, mis oli õpilaste palavamaks sooviks.“ (Selles koolis teotses kolm õpetajat).

Vastuseks ankeedis avaldatud soovidele teeb Toimkond kõik, mis tema võimuses, et töö areneks hoogsalt. Palju aga oleneb kohtadest, nagu elav kontakt Toimkonnaga ja igasuguste teadete saatmine

ringide tööst, mis pakub palju tulusat teistele ringidele.

Valguspiltide saamine on võimalik teatavasti Eesti Haridusliidu kaudu (Tallinna, S. Roosikrantsi 12), aparate ja osalt ka valguspilte saab kasutamiseks mõnelt maakoolivalitsuselt, aga ka mõnelt naaberkoollilt.

„Lootusringi Juh“ kohta avaldatud soovid võtab toimetus tõsiselt arvesse, püü-

des võimaluseni ajakirja, peale õpetajaile-juhtidele määratud osa, rikastada õpilaste-töödega ning õpilastele määratud materjaliga; ka võimlemis-plastika materjali avaldamiseks astutakse samme, niipalju kui see aineliselt võimalik. Ajakirja mahukuse tõstmine on aga aineliselt võimatu.

Erilistele küsimustele on üksikuile koollidele vastatud kirjalikult.

Meie laul.

*Maru mühin männikutes,
tuule tuhin tammikutes,
langev laine ranna all,
kõue kõrgel üleval:
nii käib meie laul
kodumaale aul.*

*Mulla all meil mälestusi,
kadunud on kangelasi,
vapraid vabaduse võitjaid,
võõra võimu kinnikõitjaid.
Nendele me laul
kõlab kõrgel aul.*

*Tulekirjal tulevikku
kirjutame sangarlikku.
Vapraail mehil vaba algus
töödel juhiks vaimuvalgus.
Kõla kõrgel aul
Eestile me laul.*

E. Rungi,

Laste õigus.

Guy Hayler.

(Järg.)

Võrreldes „märga“ ja „kuiva“ pealinna Kaanadas, saame samad tulemused. Mont-realisis („märg“) oli laste surevus 1922. a. 155 tuhande kohta, kuid Torontos („kuiv“) samal aastal ainult 86 last tuhande kohta. Need tõsiasiad kinnitavad ilmselt keeluseaduse arvatut mõju tõuparandusel ja surevuse vähendamisel.

Lapse õigus saada hea kasvatuseks.

Puhas piim on esimene nõue ja tarvidus igale lapsele. See on peatoit talle vähemalt 12—14 kuu vanuseni. Kuid kohutav surevus joodikute laste hulgas kõneleb liigagi selgelt, kuivõrt häbematuult rikutakse lapse õigusi ses suhtes.

Piima tarvitamine 15 aasta eest oli ligi poole väiksem kui praegu. Õigupoolest isegi enam kui poole vähem. Kuid keeluseaduse maksimahakuga paranes asi Ameerika Ühendriikides ses suhtes märksa. Piima tarvitamine suurenes. Suur-Britannias on piima tarvitamine ainult umbes pool „pinti“ suu kohta päevas, kuna Am. Ühendriikides on see tõusnud enam

kui kahe võrra, s. o. üks „pint“ suu kohta päevas igale mehele, naisele ja lapsele. Ometi näib lugu paranevat ka Suur-Britannias. Nii kirjutatakse Londonist ühes artiklis, mis ilmus „Daily Chronicle“i“ uudses numbris: „Olen elanud hulga aastaid pealinnas. Alul oli seal üldiseks harjumuseks meestel, nii noortel kui vanadel, hommikul oma ärist välja lipsata pudeli õlle või kāraka „whisky“ järele. Talvel oli tass kohvi kuumalt rummiga joogiks. Sellele järgnes tass kohvi ilma rummija. Nüüd aga minu inestuseks veetakse kauplustest pudel pudeli järel külma piima noorte poisikeste elustamiseks („tuju tõstmiseks“).

Ka Washingtonist kuulduv samasuguseid asju, nagu kirjutab mr. Deets Picket: „Ameerikas on märgata lastele piima tarvitamise tõusu perekondades, kus varem vähe või sugugi seda ei tarvitatud. On huvitav minna lõuna ajal mõnda töötusasutisse või ehituspaika ja vaadata tööliste lõunasöömist — igauks piimapudelikese oma nurgas. Varem oli selle asemel aga õllekann.“ (Järgneb)

Töö õpilaskoondistes.

Kooli-ajakirjade toimetamisest ja koondamisest.

Äsjapeetud õpetajate II karskuspäeval avaldati rohkesti mõtteid kooli-ajakirjadest. Üksmeelselt hinnati nende tähtsust kooli kasvatus töös. Väga tähtsaks peeti paljundatud ajakirjade koondamist E. Õpetajate Liidu juurde, kus nad oleksid kasustatavad uurimismaterjaliks.

Et kooli-ajakiri oleks kasustatav teaduslikuks otstarbeks, selleks on vaja täita järgmisi nõudeid: 1) ajakirja esilehel olgu toodud kooli nimi, aadress ja ajakirja ilmumise aeg (aasta, kuu); 2) kõigi tööde all olgu autori klass, vanus aastajärg ja nimi või varjunimi (parem oleks alati nimi, vähemalt eesnimi täielikult ja perekonnanimest esimene täht).

E. Õ. L. Karskuskasvatustoimkond kogub kõik senisaadud paljundatud kui ka

ühes eksemplaris käsikirjas koostatud: kooli-ajakirjad arhiivi, kus nad oleksid saadaval üldiseks kasutamiseks.

Toimkond palub tungivalt ilmuvaist ajakirjast saata üks eksemplar igast numbrist oma arhiivi jaoks.

Kus vaeva ei kardeta, seal võiks ära kirjad saata käsikirjalistest album-ajakirjadest. Ka seina-ajakirjade algupärasest loominguks oleks huvitav saada ülevaade.

Meie koolides ilmub palju ajakirju, ärgu keeldugu koolid neist eksemplari Toimkonnale saatmast järjekindlalt!

Veel oleks palve, et kõik koolid, kes on teiste koolidega ajakirjade vahetuses, teataksid sellest kui ka üldisest kirjaveetusest Toimkonnale, mis on vajalik ülevaate saamiseks.

Koduümbruse tundmaõppimisest.

(Järg.-

Toome siin ülevaatliku kava, mis võiks olla materjaliks üksikute ülesannete valikul või töökavade tsükli koostamisel.

I. ASUKOHT.

1. Vald (nimi, piirid, ajalugu).
2. Külad (nimed, endised ja praegused, ajalugu).
3. Talud (talude ja eluasemete nimed külade viisi, ajalugu).
4. Endiste mõisade ajaloost.
5. Kiriku ajaloost (kui kirik lähedal).
6. Suurendatud kaart (1—3-verstase alusel).
7. Foto-võtteid, kui saab.

II. LOODUS.

8. Kõrgemate kohtade asukohad, nimed.
9. Teiste tüüpiliste maastikkude asukohad, nimed (orud, nõmmed, liivased kohad, saviaugud, paemurrud, paekivi maapinnal, heinamaad) kirjeldus, jooniseid, foto-võtteid.
10. Suured raudkivid (asukohad, nimed, muinasjutud, joonised, mõõdet).
11. Mere-rand (andmed kõrgusest, rannikujoon, nimed, taimestik).
12. Jõesed, ojad (andmeid laiusest, sügavusest, nimed, kallaste kirjeldus, kalade nimed ja saagi rohkus, teisi veeloomi, veelinde, taimestik; jääminekud ja külmumine).
13. Järved (mõõdet, nimetusi, loomastik, taimestik, kasustamine).
14. Sood ja rabad (nimed, taimestik ja loomastik, kasustamine).
15. Allikad (asukohad, kuju, nimed, muinasjutud).
16. Metsad — suuremad (metsa koosseis, vanus, loomastik).
17. Põlised puud (asukohad, mõõdet, jutud).
18. Kõikide puuliikide asukohti, eriti haruldaste.
19. Huvitavamate ja haruldaste taimede asukohti.
20. Metsmarjade suuremaid leiukohti.

21. Seente leiukohti.
22. Rändlindude tulek ja minek (üksikult iga liik, igal aastal).
23. Tähtsamate puude õitsemise algus, vilja valmimine.
24. Ilusamaid maakohti (kus, kirjeldus).
25. Esemed, mis vajavad loodusekaitset, eriti selgesti märkida kaartidel ja kirjeldada; kaitset propageerida ja teostada.

III. ELANIKUD, HARIDUS.

26. Elanikkude arv külade viisi (sood lahus).
27. Rahvuste järgi elanikke.
28. Aasta jooksul sündinud, surnud.
29. Kui palju on kõrgema, kes- ja kutseharidusega isikuid.
30. Palju ajafehti, ajakirju jne. loetakse.
31. Palju on raamatukogusid, neis raamatuid ja nendes lugejaid.
32. Palju on telefoni-, raadioaparate jne.
33. Missugused seltsid on.

IV. MAJANDUSELU.

34. Mitu viljapuuaeda on.
35. Mitmes talus on üldisemaad tehtud.
36. Mitmes talus ja kui palju on mešipuid.
37. Mitmes talus ja missuguseid kodulinde kasvatatakse.
38. Palju ja missugused rehepeksumasinad on.
39. Missuguseid teisi masinaid ja kui palju on (põllutöö, karjakasvatus).
40. Missugused tööstusettevõtted on.
41. Kui palju on kauplusi.
42. Mis on ühistegevuse alal.
43. Kui palju ja missugused käsitöölised on.
44. Kui palju on kütte, kalastajaid; kuidas saak.
45. Palju on alkoholi müügikohti.
46. Missuguseid pidustusi ja lõbustusi tuntakse.
47. Talude õuede ja külade plaane.

48. Aedade, väravate, hoonete ehitusviise (stiil).
 49. Erilisi riiete-moode.
 50. Ajaloolisi andmeid.
 51. Ajaloolisi isikuid.
 52. Ainline vanavara.
 53. Sõnaline vanavara.
 54. Vanu mälestusmärke, hiiekohti jne.; nendega seotud jutte. Nende kaitse ja nende korrashoid.
 55. Mitmesuguseid lisaandmeid.

Suure Vankri tähekuju.

Legend.

Kaua, kaua aega tagasi valitses kord suur põud Maal: kõik jõed, järved ja kaevud olid kuivanud, puud, põõsad ja rohi kolletasid, inimesed ja loomad surid janusse.

Ühel ööl astus väike tüdruk kruusiga viletsast majakesest välja, et otsida vett oma haigele emale. Kui ta kustiki vett ei leidnud, heitis ta väsinult aasal rohule ja uinus. Ärgates haaras ta kohe kruusi, see oli värsket vett täis. Tüdruk rõõmustus ja tahtis ise sellest juua, kuid talle tuli meelde, et siis ei saa ju emale viia, ja ta jooksis kruusiga kodu poole. Rutates ei märganud ta koera, kes lamas teel tema jalge ees; ta komistus ja kruus kukkus. Koer niuksus kaeblikult: Tüdruk haaras kohe kruusi. Ta arvas, et vesi on välja voolanud; aga kruus seisis püsti ja vesi oli endiselt sees. Nüüd kallas tüdruk pisut vett pihku, koer lakkus selle ja sai

jäl'e rõõmsaks. Kui tüdruk haaras kruusi, et edasi rutata, märkas ta, et see oli hõbedast. Ennem oli kruus olnud puust.

Tüdruk tõi selle koju, ulatas emale. Ema aga ütles: „Mina pean ikkagi surema, joo parem ise sellest“, ja andis kruusi tagasi. Sel silmapilgul muutus kruus kuldseks.

Nüüd ei jõudnud tüdruk enam janu kannatada ja tahtis tõsta kruusi huulte'e, kuid just siis avanes uks. Üks reisija astus sisse ja palus juua. Tüdruk neelatas, ulatas aga kruusi veega reisijale. Ja nüüd muutus kruus äkki seitsmeks ilusaks teemandiks ja kruusis olnud veest sai võimas värsket veejuga.

Seitse teemanti aga vabastusid Maast, tõusid ikka kõrgemale ja kõrgemale, kuni ulatusid taevani. Sinna nad jäidki. See ongi Suur Vanker.

Tolstoi järgi.

Punamütsikeste tants.

I. 12 osavõtjat: 6 tüdrukut, 6 poissi, väikesed punamütsikesed peas. Tulevad lavale paaris, käest kinni hoides, valsi-sammudel keerates kord vastamisi näod kord seljad. Moodustavad ühekordse ringi, kus peatuvad seljad ringi keskkoha poole, tüdruk poisil paremal pool (1–12).

Poisid seisavad paigal, käed risti rinnal, tüdrukud lähevad jooksmas, tehes iga esimesel taktil pikema sammu. Jooksevad oma paari eest ja järgmise paari tagant läbi, kummarduvad III-dale, millele poisid vastavad jalga teise juurde lüües ja peaga kummardudes. Nii jooksevad ja kummarduvad iga teisele poisile kuni jõuavad oma paarini (1–12).

II. Annavad oma paarile parema käe püstvõttes, astuvad paremale jalale, viies vasema jala taha — järgmisel taktil teevad ette kummarduse, ning väikeste jooksusammudega vahetavad kohad; sama kiikumine kordub,

kuid vasema käe ja jalaga, mille järgi tulevad väikeste sammudega omale kohale, III taktil võtavad mõlemast käest kinni ning keerutavad oma käte alt kord ringi, jäädes ühekordsesse ringi nagu alul.

III. Poisid jooksevad nagu tüdrukudki kummardudes iga teisele tüdrukule, ainult vastupidises suunas, kuni peatuvad oma paari ees (1–12).

IV. Kätlemine. Andes oma paarile parema käe, võõrale vasema, kuni jõuavad oma paarini (1–12).

V. Poisid jäävad ringi sisse oma paariga vastamisi. Langevad paremale põlvele ja ulatavad parema käe tüdrukule. Viimane võtab selle kummardudes vastu ning jookseb kerge jooksusammudega vasemalt ringi ümber, poisi käest kinni hoides; kohale jõudes võtab mõlema poisi käest ja tõstab ta üles. Välja lähevad samuti nagu sisse tülles.

Johanna Steinman,

Mänge.

Lähme reisimal

Visatakse sõlmesootud rätik kaasamängijatele ja öeldakse: „Reisin Tallinnasse, kus see asub?“ Teine vastab: „Harjumaal; reisin Haapsalusse, kus see asub?“ Kolmas vastab: „Läänemaal; reisin Lüganusele, kus see asub?“ — „Virumaal...“ ja peab nüüd nimetama V-ga algava kohanime, kuhu ta reisida ka-vatseb. Kui ei mõista öelda, on kaotanud ühe punkti.

Post sõidab.

Istutakse suures ringis. Igaile antakse number. Ühe silmad kaetakse kinni. „Pime“ läheb keskele ja hüüab seal kaks numbrit. Hõigatavad numbrid peavad teineteisele märgu-

andmiseks tõstma kää ja tasahilju vahetama kohad. Seesolija katsub kohavahetajaid tabada. Onnestub see, saab ta vabaks, kuna tabatu asub keskele, ja mäng läheb edasi.

Väänatud laused.

Iga mängija peab ütleva lause, kus sõnade ümberpaigutamisega on saadud naljakas lause.

Näiteid:

A (jutustab): „Möödunud mütsil kaotasin oma teisipäeva“.

B (jätkab): „Siis leidsin ma teda niikaua, kui teda otsisin“.

D: „Ta oli ühe kapi otsas, mis oli varna sees“.

E: „Võtsin mütsi kätte ja panin kepi pähe“.

G: „Läksin kuu peale ja vaatasin õuet“ jne.

Mis tehakse lootusringides.

Haimre algkooli lr. „Koidukiir“ alustas tegevust pärast suvepuhkust oktoobrikuus. Eelmisest aastast pärandunud traditsiooni kohaselt peetakse töökoosolekuid igal teisipäeval. Ollakse agaralt amelis võistluskirjutusest osavõtmise ettevalmistamisega. Peetakse referaate. Südilt fõivad sekka läinudaas-tased lootusringi vilistilased, küll referaatide pidamisega, küll töökoosolekute juhatamise ja protokollimisega. Vahekord nende ja praeguse koolipere vahel on südamlilik ja soe.

Endiselt toimetatakse seinajalehte „Nädalat“ ja vahetatakse kaastööd Randvere algkooli seinajakirja „Koiduga“.

Anti välja kaks numbrit šapirografeeritud ajakirja „Edu“. Samadest töödest valmistati käsikirjaliselt nägusad albumid.

Agaralt loetakse ja tellitakse „Opilaslehte“, on tellitud veel „Lootusringi juht“, „Noorte Punane Rist“, „Laste Rõõm.“ Käivatsusel on korraldada kuhugi klassinurka „omanurk“ — lugemislaud, et parem oleks kasutada rikkalikku kogu teistelt oma ja välismaa koolidelt saadud postfooliosid ja ajakirju.

Prantsusmaalt, Marlioz koolilt saabus terve kimp kaarte, kirju, taimi ja muid asjakesi.

Iga lootusringi liige sai mälestuseks midagi — kuna saadeti oligi mõeldud üksikuile liikmeile väljajagamiseks.

29. novembril külastas ringi ja E. N. P. R. koondist E. N. P. R. instruktor hra A. Saul. Ta jäi tööga väga rahule.

Leisi algkooli lootusringlastele.

Karskusonule saadetud pühade-õnnesoovi eest südamlilik tänu ning õnnelikku uut aastat!

Karskusonu,

Haimre algkooli koidukiirlastele.

Südamlikum tänu ilusa mälestussaadetise eest! Olgu edurikas aasta uus!

P. Kochtitsky,

Koolide ajakirju.

„Edu“ nr. 2. 1932. a. II aastakäik. Haimre algkooli lr. „Koidukiire“ ajakiri, šapirogr., mitmevärviline, 20 lk. + kaaned.

Sisust: Soove jõulude puhul, E. N. P. R. instr. A. Sauli hinnang koondise tööle, Kiri jõuluvanale, Rabaküla poisid kelgutamas, Jõuluvana kodus, Kuidas valmistasin endale jõulurõõmu, Peedu jõuluõhtu metsas, Miks jäin ilma jõulukingita; luuletisi: Jõuluõhtul, Väike Jänku, Tuli kena talveke, Miku ja Manni jõulu

ootel, Jõulud, Minu kodu, Jõulu-õhtu, Tule, tuisueit, tule!; illustratsioone.

„Koi“ nr. 3. 1932. a. det. III aastakäik. Leisi algkooli lr. ajakiri, tekst käsikirjas, pildid paljundatud kliseega, 29 lk. teksti + 6 erilehte pilte ning käsitsi ilustatud kaaned.

Sisust: Vanaema, Vares, Vihmane ilm, Jõulukink, Salmitus — Jõulu-õhtu; pilte, illust-ratsioone, fotopilt võistluskirjutusest osavõtnuist.

Noorte tõid.

Meri on mu lemmik.

Ilusa ilmaga on ta nii armas ja meelitatav, et ei taha mujal ollagi, kui ainult merel ja ta kallastel.

Siis sean lumivalge purje oma isa väike-sele kalapaadile ja sõidan vahest üksi, vahest venna seltsis kõrgele merele võidu hõbedaläikeliste kalakajakatega, kes nii uhkesti kisavad mu paadi ümber lennates ja vahest vette laskudes.

Merel on külluses ka teisi veelinde. Vahest vesi aina mustendab neist; ja kui nad parves lendu tõusevad, siis õhk otse põrub nende tiivalöökidest. Need on lähireisil olevad partide ja aulide parved.

Kuid merelaidude ligidal on ka teisi meil pesitsevaid linde suurel hulgal, kuigi halvad inimesed iga aasta palju nende pesi hävitavad, nende mune ära võttes...

Kui ilm on täiesti vaikne, nii vaikne, et purjetada ei saagi enam, siis on ka merepind peegelsiledalt läikiv, särav. Tore-dasti mängivad siis mõnikord kalad vee-pinnast välja sööstes. Elukogemustega ka-

lurid ütlevad, et see tähendavat tormi ja halva ilma lähenemist...

Siis võtan aerud ja sõuan. Paat liugleb ju nii kergelt oma terava ninaga vulisevat vett lõigates. Ja aerutõmmetest jäävad siis veele keerlevate jälgede read kahele poole kiilvee virvendavat joont, mis püsivad silma ulatuseni.

Siis võib ka merepõhja vaadelda ja seal kasvavaid vesikasve imetella, isegi mõnd kala võib nende vahel toitu otsimas näha.

Jah, lõpmata ilus on meri! — Ma kahetsen neid kaugemaa lapsi, kes ei pääse nägema merd, tema omapärast ilu ja elu. Ma ei jäta ühtki päeva merel või mere-ääres käimata. Ma närtsiksin igatsusest, kui ma tust kaugel peaksin elama...

„Ei ma läheks — lõbus meri — iial sinust kaugele!...“

Jah, nii ma küll praegu mõtlen ja soovin, aga siiski — ei tea...

Merepoeg.

(Audla algkooli õpil. ajakirjast „Põhja-tähest“ Andrei R. VI kl. 14 a.)

Veel kaks sügislaulu.

Sügis.

*Nüüd külmad sügistuuled
nii vilult puhuvad
ja lehed kolletanud
puuladvast langevad.*

*Kõik suveilu kadund
ja loodus kurvaks saand.
Rändlinnud meile kõrgest
„Head tervist“ hüüavad.*

*Ei ole enam kuulda
lõo lahket lauluviit;
ta on vist sooja maale
meilt ära rännand siit.*

Erna N. V kl. 11 a.

Sügis.

*Raagu jäänud aasal
üksik kaseke —
langenud ka temalt
viimne leheke.*

*Lõuna poole lendab
kurekeste parv.
Viimast korda hüüab
karjapoisi sarv.*

Paul P. IV kl., 11 a.

Haimre algkooli lr. „Koidukiire“
ajakirjast „Edu“ Nr. 1, 1932.

Jõuluõhtu.

*Jõuluõhtu kena soe,
Sina, Uno, põhku poe.*

*Et saaks põhus teha nalja,—
ära võta kapakalja.*

A. R. VI kl.
(Leisi algk. lr. ajakirjast „Koit“,

Kroonika.

Õpetajate II karskuspäev

toimus 28. ja 29. detsembril 1932. a. Tallinnas, Tütarlaste Kommerts-gümnaasiumi ruumides. Päeva avas E. O. Liidu Karskuskasvatustoimkonna juhataja dir. H. Roos. Päeva juhatusse valiti: H. Roos, H. Rajamaa ja K. Praakli; sekretariaati: P. Kochitsky, prl. L. Rand, prl. K. Rebane, pr. S. Zukova, J. Tõlp, A. Traks ja A. Laurisson, neist esimene peasekretäriks.

Tervitas päevale kogunenuid riigi haridusnõunik dr. Nuth.

Ülevaate senisest tööst tegi P. Kochitsky.

Karskuskasvatustöö ülesandest rääkis dir. H. Roos, rõhutades selgitustöö vajadust, mis eriti selgus tema poolt korraldatud tähelepanekuist moodunud karskuspüha puhul sügisel oma koolis.

Kodukasvatuse ülesandest refereeris koolinõunik G. Reial, näidates suuremaid vigu, mis sel alal tehakse, ning kooli kaastõovajadust kodukasvatuse õige suuna määramisel.

Pärast läbirääkimisi ja lõunavaheaega jätkus päev. Kõnelesid mag. H. Rajamaa teemast: Õpetaja karskuskasvatajana ja koolivalitsuse juhataja J. Depman teemast: Õpetaja isik karskuskasvatustöös. Pärast referaatidele järgnenud elavaid läbirääkimisi võeti vastu viimase referendi ettepanekud: 1) karskuskasvatustöö vajab tingimata õpetaja algatust ja kaastõöd; 2) õpetajate isiklik koosseis peaks olema suuteline looma noorte karskusorganisatsiooni igasse kooliringkonda; 3) karskeile õpetajatele tuleks anda — muude eelduste võrdsed olles — valimistel eesõigus.

Teisel päeval refereeris mag. A. Elango õpilaste isetegevusest. Põhjalikus ettekandes põhjendas referent pedagoogiliselt ja veenvalt õpilasingide vajadust koolides, nende puudumisel tekiks õpilaste endi algatusel teotsevad rühmad, mis harilikult halva iseloomuga ja lubamatud.

P. Kochitsky tegi lühikese ülevaate loo-

tusringide senisest tööst, millele järgnesid kolm referaati tegelikkude lootusringide hooldajate poolt. Kõnelesid: E. Rungi — Vaatlusi ja kaalutlusi lootusringide töömailt, prl. L. Rand — Lootusringid kasvatustegurina ja J. Kraanfeldt — Kirjavahetus ja ajakirjad lootusringi töövõtetena. Tegelikult tööst juurest tulnud õpetajad selgitasid neid raskusi, mis kerkivad lootusringide töö kohtadel, aga ühtlasi seda suurt kasvatavat mõju ja veetlevust, mis õigustab ja meelitab selle kasvatustöö kindlat jätkamist.

Kauakesivad ja väga elavad läbirääkimised kinnitasid üksmeelset lootusringide töö hinnangut.

Võeti vastu veel hr. B. Mäelo poolt tehtud ettepanek: Õpetajate Karskuskasvatuspäev mõistab kõige kategoorilisemalt hukka juhtumid, kus õpetajate valimisel kasutatakse alkoholi valijate meelitamiseks või kostitamiseks.

Karskuskasvatustoimkonda valiti: H. Roos, J. Elango, P. Kochitsky, J. Depman, A. Ploompuu, J. Topman, prl. A. Schneider, H. Rajamaa, J. Söödor, J. Tõlp, prl. M. Teder, A. Elango (endised), prl. S. Kass, E. Rungi ja K. Praakli (uued).

Järgmise karskuspäeva kokkukuksimine jäeti valitud toimkonna määrata.

Karskuspäev lõppis kell 15.30.

Päevast oli osavõtjaid üldse 110, neist algaja täienduskooli õpetajaid 85, keskkooliõpetajaid 4, ülikooli õppejõude 1, koolinõunikke 7, koolivalitsuse juhatajaid 2, Hasomini tegelasi 4, karskustegelasi 6, lastevanemate esindajaid 1. Esindatud olid kõik maakonnad ja suuremad linnad peale Saaremaa; suurim osavõtjate arv oli Harjumaalt 25, Tallinnast 20, Tartu linnast ja maalt 16 ja Virumaalt 13.

Keeluseadus P. A. Ühendriikides.

jääb, sest keeluseaduse kaotamise pooldajad ei saanud nõuetavat $\frac{2}{3}$ häälteenamust keeluseaduse kukutamiseks.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Eesti Noorte Punane Rist“ nr. 8, 9—10.

„Eesti Spordileht“ nr. 55, 56.

„Tervis“ nr. 12.

„Eesti Noorus“ nr. 12.

„Õpilasleht“ nr. 8, 9, 10, 11, 12—13.

1933. a. nr. 1, 2.

„Külvaja“ nr. 10.

„Aed“ nr. 12.

„Loodusevaatleja“ nr. 6.